

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hűtfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kőnyomaiat visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 13.

A Bánffy-kormány lemondása.

Farsang utolsó napja meghozta a magyar politika nagy szenzációját, mely meghozza a hónapok óta tartó válság megoldását is és véget vet annak a küzdelemnek, melyhez hasonló alig folyt le a magyar parlamentben.

A Bánffy-kabinet benyújtotta lemondását a királynak.

Régóta várta az ország ezt a lemondást.

Bánffy ugyan megbukott már régen, körülbelül egy fél esztendővel ezelőtt, akkor, amikor elfogadta az ischli klauzulát, amelynek értelmében Magyarország örökre lemondott volna az önálló vámterület jogáról, melyet 1867-ben a kiegyezési törvény által biztosított magának.

Bánffy e klauzula elfogadásával olyanra vállalkozott, aminek keresztül vitelére még az ő horribilis és mindenre kész többsége sem volt képes, mint megmutatták a következmények.

Hogy eddig tartotta magát az ischli tanácskozások után, csak annak tulajdonítható, hogy a tanácskozások eredménye, a hírhedt klauzula csak néhány héttel ezelőtt jutott nyilvánosságra a béketárgyalások folyamán.

Es jó, hogy így történt.

Ha akkor, amikor először megkérdezte Apponyi Bánffyt, hogy mi a kormány programja a kiegyezésre nézve? — ha akkor megmondotta volna Bánffy az

ischli megállapodást, akkor már az őszszel bezárult volna Bánffy miniszterelnökségének utolsó fejezete, — és elmaradt volna kormányzásának utolsó korszaka, a most lefolyt harmadfél hónap, mely sok keserűséget és megalázódást hozott ugyan a Bánffy-kormányra, de — erős a reményünk, — hogy sok jónak is lesz a forrása — az országra.

Akkor egyszerű személyváltozásról lett volna szó; a szabadelvű párt és mindenek felett a rendszer épségben, érintetlenül maradt volna s uralma biztosítva lett volna hosszú időre.

A hatalomhoz való kétségbeesett ragaszkodása különösen pedig annak torzszülötte a Lex-Tisza megfizette a pártot, kiüzte abból a dissidenseket s az ezek által megkezdett pourpalék és békealkudozások megtörték a hírhedt liberális rendszert, annyi sok bajnak — évtizedek óta — szülőökát

Mikor e sorokat írjuk még azt sem tudjuk, — bár csaknem bizonyosnak tartjuk — hogy elfogadta-e a felség a Bánffy-kabinet lemondását; — annál kevésbé tudhatjuk, milyen lesz e végkibontakozás, lesz-e új pártalakulás stb. Azt azonban joggal merjük hinni, hogy bármily kormány következzen is, az eddigi rendszert folytatni nem lehet.

Es ez nagy eredmény.

Lidércz nyomás alól szabadul fel az ország, mely évtizedeken át megsibbasztotta minden erejét és minden téren és minden vonalon szörnyű pusztítást vitt véghez.

Ettől a lidércznyomástól szabadul meg az ország s fejlődésének új korszakába lép.

Reménnyel tekinthetünk a jövőbe!

A miniszterelnök Bécsben.

Bécs, febr. 13. (Saját tud. távirata.)
Bánffy Dezső báró miniszterelnök ma reggel ide érkezett.

Bécs, február 13. (Saját tud. táv.)
Bánffy Dezső báró miniszterelnök ma délelőtt hosszasan értekezett Széchényi Manó gróf miniszterrel. Azután Bánffy báró miniszterelnök Thun gróf osztrák miniszterelnökhöz ment, hogy vele folyó ügyekről tanácskozzék. Ő Felsége délből 12 órakor fogadta Bánffy báró miniszterelnököt.

Az utolsó audiencia.

Bécs, február 13. (Saját tud. táv.)
Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ma reggel ide érkezett és még a délelőtt folyamán kihallgatásra jelentkezett ő Felségénél. A király d. e. 11 órakor fogadta Bánffyt. A kihallgatás igen sokáig tartott. Itteni politikai körökben azt hiszik, hogy ez Bánffynak, mint miniszterelnöknek utolsó audienciája. Azt várják, hogy a magyar politikai helyzet még a jelen hét folyamán, de legkésőbb egy héten belül meg fog változni.

A Bánffy-kabinet lemondása.

Bécs, febr. 13. (Saját tud. távirata.)
Az Apponyi Albert gróf választmányozata, melyet az ellenzéki pártkonferenciával a

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Ahol a füge terem.

Írta: Hantke Emil.

Őnök most azt hiszik, hogy olaszországi utamról beszélek?

Dehogyan!

Az a füge, a melyről én beszélni fogok Haresaváron termelt, mégpedig nem is nyáron, hanem télen és nem is üvegházban, hanem szabadban.

De mielőtt erre rátérnék, ismerjék meg őnök, hogy mi iránt viseltetem én különös elszántsággal? Nehogy a sárgarépa vagy kalabréra gondoljanak, mert nem az. En a fityolai szemben tanusított bizalmatlan magatartást.

Meg is mondom miért.

Nemde mily csúnyán néz ki az a szegény rózsza, melynek egyik oldalát pókháló borítja? Hogy elvesztí virága természetes és kellemes színét, levele vonzó fényességét. Az egész oly ódon és visszataszító.

Most a teremtettség gyöngyszeme borít fityolt az üde harsány arcra, a tüzes ragyogó szempárra és több, a női arczon felfedezhető vonzó alkalmatosságokra, nemde valami különös és bágyadt közöny száll meg mindenkit?

En legalább úgy vagyok. Mindenben csak az eredeti és természetest szeretem: a női arcban is. Egy befityolozott arcra a pókháló

val borított rózsát juttatja eszembe, az az hogy . . . nem . . . Már azt mégse mondhatom, hogy ódon, pláne, visszataszító . . . hanem . . . talán érdektelen. Nem is hiszem, hogy ezt a ruhadarabot nem az anyósok fejlődő mamák számára találták fel.

Ezek lennének az én nézeteim a fityoláról. Hogy pedig az én nézeteimre vajmi keveset adnak, az bizonyos. Pedig ha azok az urak, — kik ép úgy mint én, rövidlátásban szenvednek — velem együtt tömörülnek és irtó háborút indítanak a fityol ellen, igazán mondom, siker koronázná törekvésüket.

De hogy még a rövidlátó urak sem tömörülnek, az is bizonyos. De az is bizonyos, hogy én csak megmaradok eme nézetemnél és így rátérek arra, hogy kaptam én olyan fityót, a mely télen a szabadban termelt.

Egy történet a dolog, hogy mélabusan, elmerengve sétáltam a haresavári korzón; mikor egy eszes kis leány jött velem szembe. Annak kellett lenni, mert sárga cipő, fekete szoknya, drapszián kabát, sűrű fehér fityol és bizonytalan színű kelap volt rajta. Arczát nem láthatam, de az a kecses tartás, a melylyel mulajt fogta, mindlári felkeltette érdeklődésemet. Azt meg rövidlátásom daczára is észrevettem, hogy szememnek vakító fénye majd kiégeli a fityolt.

Bolcsavá szepődiem, de kutatásaim több fityolát is fityoláig nem sikerültek.

Mégis, meglepő találkoztam vele, azaz a fityolát és az arczát nem láttam, arczából semmit.

Történt pedig, hogy a haresavári ifjuság táncestélyén egy feltűnő szépleányval ismerkedtem meg. Haja rózsás fényben uszó buza-kalászhoz, szeme harmatesepben gyöngyöző nefelejtshez, ajka kiesztant eseresznyéhez, az arcza . . . az arcza meg a miói Vénushoz hasonlított. Ugy is nézett ki, mint egy kivágott derékba öltözött millió Vénus.

Elég az hozzá, hogy én — daczára rövidlátásomnak — érdeklődni kezdtem utána.

Érdeklődésemet még inkább fokozta az, hogy Saroltáról megtudtam, miszerint ő leánya Csontos Antal pénzügyigazgató urnak. Ennek kiegészítésére pedig tessék azt is megtudni, hogy én meg pénzügyi fogalmazó vagyok.

Igy aztán körülötte forgolódtam mindig.

Ezért ért aztán az a kellemes meglepetés, hogy a pénzügyigazgató ur barátságos volt hozzám és a szünet alatt még az asztalokhoz is ülhettem.

— Ez lesz majd carrier! gondolám magamban. Csak tovább kedves Barczikém!

Másnap édes emlékekkel telt agygyal dolgoztam a hivatalban és afg vártam a déli harsányzót.

Sarolta alakjával képzeteimben, kellemes hangulattal bensőmben siettem a korzóra. mind szemem a pár nap óta nem látott sárga cipős, fekete szoknyás és fehér fityolos hölgyet pillantják meg barmaga kíséretében. Egész közönyösen haladtam el mellette. A nő természetesen, az arczát nem láttam, én Saroltára gondoltam.

De akkor a fityolát nem láttam, arczából semmit.

mult hét szombatján fogadtatott el, mint végérvényes határozatot s melyben kimondja, hogy az ellenzék indemnitást *nem ad ennek a kormánynak*, — — a Bánffy-kabinetet megbuktatta.

E határozat után alig is volt mit tenni már a miniszterelnököknek, mint a válaszára való értesülése után Bécsbe menni s ott az ország sorsát, melyről többé *Bánffy Dezső* br. a nyert eredmények után már *bűn nélkül nem intézkedhetik*, a király kezébe tenni le.

A dolog így is történt a kényszerítő körülmények hatása alatt, a miniszterelnök beadta a ma déli audiencia alkalmával a kabinet lemondását.

Budapest, február 13. (Saj. tud. táv.) Ujabb részletes értesítés szerint a lemondás körülményei a következők:

Bánffy br. miniszterelnököt a király kegyesen fogadta és mintegy félóraig tanácskozott vele, melynek folyamán a miniszterelnök előterjesztette a maga és a kabinet lemondását.

A király még nem döntött, de kétségtelen, hogy a lemondást elfogadja, hanem először meghallgatja *Széll* Kálmán előterjesztéseit, hogy magát kellően informálhassa, sőt szó van arról is, hogy a napokban Budapestre érkezik és különböző pártárnyalatu politikust fogad kihallgatáson.

Némelyek szerint a korona ezen várakozó álláspontja egyedül az új kormány alakításának nehéz gondjából származik.

A kormány eddigi eljárása *nem tett szert a koronának*, mert határozott utasítást adott a kompromisszum megkötésére és ez ismételtelen sikertelenné vált. A miniszterelnök emiatt ment ma viradóra Bécsbe még pedig nem a saját akaratából, hanem mert a király rendelte fel magához.

Bécs, február 13. (Saját tud. táv.) A kormány lemondása nemcsak most került a korona elé, hanem az mint

némelyek nagy valószínűséggel állítják, már *egy hét óta előtte fekszik*, míg csak a kompromisszum utolsó reményei is el nem oszlottak. Ezt a hírt vitte meg a miniszterelnök ma Bécsbe.

Itthon.

Budapest, február 13. (Saj. tud. táv.) Az újabb szenzációs fordulatokat a politikai helyzetben nagy meglepetéssel fogadták, mivel annak bekövetkeztét csak legfeljebb csüförtökre várták. E hatáshoz képest semmi sem volt azon híré, hogy a négyes bizottság befejezte pályafutását s eredménytelenül oszlott szét.

Budapest, február 13. (Saj. tud. táv.) *Bánffy* br. miniszterelnök ma este Budapestre visszaérkezett.

Budapest, febr. 13. (Saj. tud. táv.) *Széll* Kálmán holnap Bécsbe megy, hogy a királynak előterjesztéseit megtegye, melyektől a Bánffy-kabinet sorsa függ.

A négyes bizottság feloszlása.

Budapest, február 13. (Saj. tud. táv.) A négyes bizottság mai ülése is eredménytelennek bizonyult s mert nem is várható, hogy a tanácskozásoknak valami eredménye legyen, azért *feloszlott*.

Apponyi gróf és a fúzió.

Budapest, február 13. (Saj. tud. táv.) Az új kormányalakulásokkal együtt kísért a fúzió gondolata is, mely a magyar parlament legtehetségesebb férfiából alkotná meg a kormányt.

Ez erősen elterjedt gondolattal szemben egyik fővárosi esti lap meg nem nevezett forrásból közli a következőket:

»A különböző intermezzok, amelyek késleltetik a béketárgyalások befejezését, de nem tette azokat lehetetlenné, mert senki sem lép föl erősebben, mint gróf *Apponyi* Albert, aki határozottan állást foglal a fúziótervekkel szemben is. Ap-

ponyi tudni sem akar a fúzióról, sőt a jelen pillanatban lehetetlenebbnek tartja azt, mint valaha. A parlamenti pártok ujjaalakulásáról csak akkor lehet szó, ha az új kabinet megalakult és abban a tehetségek és jellemek meghatározzák az új kurzust, amelyet követnie kell.»

A békekonferencia.

Míg Bánffy Bécsben talán egy utolsó hiábavaló kísérletet tesz, hogy valahogy megmentse a maga számára a hatalmat, addig itthon az ellenzék nyugodtan folytatja a készülődést a temetésre. A békekonferencia ma fél 12 órakor *Szentiványi* Árpád elnöke alatt imét össze ült. Megjelent a beteg *Horánszky* és *György* Elek is, hogy bemutassák a házszabályokra vonatkozó elaboratumukat. A tanácskozáson semmi újabb momentum nem merült föl.

A házban Szilágyi Dezső is jelen volt, de ő az értekezletben nem vett részt.

A kolozsvári mandátum. Pázmándy Dénes tegnap tartotta programbeszédét a kolozsvári tornaegyesület nagytermében vagy öt-száz főből álló közönség előtt. A beszéd, mely főként a jelenlegi politikai helyzettel foglalkozott s élesen elítélte a kormány és a szabadelvű párt politikáját, nagy tetszésben részesült. *Halász* lemondott a jelöltségről.

Lakoma Zichy János tiszteletére.

Vasárnap este a Nemzeti Casinóban nagy lakoma volt *Zichy* János gróf országgyűlési képviselő, a Széchenyi-lakoma ünnepelt szónokának tiszteletére, melyen számosan vettek részt. Az ünnepelt grófot *Beöthy* Ákos a Casinó igazgatója köszöntötte föl igen lendületes szónoki beszédben, melyben magasztalta *Zichy* János grófot a Széchenyi lakomán mondott tartalmas beszédeért, melyben ugyan több borongás a jelenen, de »ép úgy, mint ahogy a zordon téli éjszakán a zuzmarás és ködös felhők gomolya el is fedi a hajnalcsillagot, de az éjszaka nem tart örökké: egyszer mégis virrad

rottával sohse, a fehér fátyolos hölgygyel pedig majd mindennap találkozom.

Van Haresaváron egy speciális multság, a mit ott jég-bazárnak hívnak. A fiatalság összejön a jégpályán és gyakorolja a játékonyság cselekedeteit. Bájos hölgyek a jégen tisztható asztalkákon árulnak különféle csemegéket, a melyen aztán igyekeznek jó áron tudni. Rövidlátásom nem akadályozott abban, hogy én is koresolyát ne kössek a lábamra. Vigan iramodtam a vásárlók nagy tömege közt, szivszorongva lesve, hogy hátha itt lesz ő is az árusítók között.

De bár merre bolyongtam, mindenkit láttam, csak őt nem.

Már lemondtam róla egészen, mikor egy asztal énbélem, én meg egy asztalba ültöttem.

— Pardon! — fordulok hátra. Ni?! . . . Csókolom a kezeit Sarolta nagysám!

Igen! Ő belé, azaz, az ő asztalába ültöttem, amelyen déli gyümölcsöket árult.

— Hát Sarolta nagysám is lenn van?

— Láthatja!

— Igazán örülök, legalább kellemesen el-tölthetem az időmet.

— Aztán mivel?

— Mivel? Hisz Sarolta nagysámmal együtt lenni egész boldogság rám nézve.

— Na csak ne anzagoljon!

— De ilyet mondani! . . .

— Na elhiszem. Hogy érzi magát más-különben?

— Köszönöm. Elég jól! Igaz. Eljönnek ugy-e Sarolta nagysámék biztosan a koresolya-bárra?

— Hogyne, hisz már alig várom!

— Akkor lehetek oly szerencsés, anga-zsálni . . .

— Ejnye hát vegyen valamit! Nézze milyen szép fűgék!

— Szép, szép! . . . de hát a miért esedezem . . .

— Tessék! Csak nem akarja, hogy be is esomagoljam.

— (Mi az ördög?) Nem, a világért sem . . . hanem . . . nem vagyok tisztában a hely-zettel.

— Én sem!

— Ugy látom Sarolta nagysám apprehen-dál rám valamiért?

— Hát tudja . . . a ki az utezán nem akarja megismerni az embert ha a mamájával megyen, az iránt nem a legjobb véleménynyel vagyunk.

(Kezdttem hüledezni.)

— Engedje meg Sarolta nagysám, de nem tudom, hogy kiről van szó?

— Nem-e? Hát tegnap, tegnapelőtt hány-szor el ment mellettünk, anélkül, hogy a kalap-ját is megbillentette volna.

— Én-e?

— Maga bizony! Ha pedig derogál magá-nak megismerni az embert mikor a mamájá-val van, akkor ne ismerje máskor se.

— (Jaj nekem). Én mentem el Sarolta nagysámék mellett?

— Maga hát. De ha akar venni valamit, hát vegyen, mert megyek tova.

— Hát . . . hát fűgét kérek . . . De mondja csak nem fátyol volt Sarolta nagysám arcán? Mert ha az volt . . .

— Itt a fűge. Ajánlom magamat.

— Csókolom a kezeit.

Először csak kezdtem magam elé bámulni. Szerencsétlen?! mit csináltál?! Hisz az a sárga czipős, fekete szoknyás, fehér fátyolos hölgy nem volt más, mint Csonthos Sarolta. És én nem ismertem meg? És elmentem mellettük köszönés nélkül?

Kinosan vánszorogtam fel a jégről és iramodtam tova, hogy gondolkozzam a történetek felett.

Hát nekem már löttek! Hogy én mentegessem magam avval, hogy rövidlátó vagyok? Azt már nem! Legyen a minék lennie kell.

Az lett aztán belőle, hogy nagy bubána-tomban — mert hiába Sarolta angyali alakja csak szivembe volt vésve — elmentem vigasztalódni. Egész reggelig vigasztalódtam, míg csak haza nem kerültem. Nemsokára rá pedig megkaptam áthelyezésem, melyben ugyanolyan minőségben az idevaló pénzügyigazgatósághoz helyeztek át.

S mindez miért? Mert rövidlátó vagyok? Dehogya! Mit is beszélek?! Az egész azért, mert Sarolta fátyolt viselt. Ha ezt nem teszi, ki tudja, hogy ma már micsoda és hol vagyok.

De mivel ezt tette, hát mint fogalmazó itt vagyok.

Most pedig arra kérem kedves hölgyeim, hogy ne viseljenek fátyolt. Higgyék el, hogy egy cseppet sem szebbek avval. Én legalább jobban méltányolom szépségüket fátyol nélkül. Ha pedig ez az elmondott eset történetesen itt is megessne velem, mindennapi ezvikkereimre esküszöm, hogy soha olyan hölgyre, aki fátyolt visel, rá nem nézek többé. De addig . . . igen.

a hajnal és ezen hajnal hasadása új életre ébreszti a szunnyadó erőt és közszellemet, a melynek hatalmas hullámverése magasra emeli az ország hajóját és büszke vitorláit viszi azon boldog partok felé, ahonnan az alkotmányos béke és polgári üdv intenek felénk». Ezután még *Dessenffy Aurél* beszélt.

A »Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet« tisztelegése özv. báró Gerliczy Félixnek.

Megható ünnepek színhelye volt vasárnap délelőtt a biharmegyei és nagyváradai nőegylet »Erzsébet leányárvaháza« a mikor az egylet védhölgyei és választmányi tagjai szép számban jelentek meg üdvözölni szeretett elnöknőjüket özv. báró Gerliczy Félixnek, Ő Felsége a királytól nyert kitüntetése alkalmából. Az ünnepély alatt az öröm és meghatottság könnyei csillogtak szeméből, igazi tanúi a szeretetnek, s őszinte ragaszkodásnak a szegények és árvák anyja iránt, kinek páratlan jó szívét és áldozatkészségét áldva említik mindazok, kik vele megismerkedtek s kik nevét hallják említeni.

Jelen voltak: Özv. Grunwald Henrikné, Renői Sokoll Józsefné, Sebő Pálné, dr. Molnár Imréné, Sal Ferenczné, Kiss Elekné, dr. Mayer Ágostné, Handschuer Gézné, Metzinger Frigyesné védhölgyek, Busch Dávidné, Batig Ferenczné, Cseresnyés Albertné, Des Echerolles K. Sándorné, Dus Lászlóné, Geiszberg Emma, Hegedüs Gézné, özv. Imre Jánosné, Janky Józsefné, Knapp Ferenczné, Molnár Lajosné, dr. Persz Adolfné, Péchy Antalné, dr. Potátsy Jánosné, Sebestyén Lajosné, Stark Róza, Száhlender Károlyné, dr. Szolcsányi Hugóné, Tóth Mártonné, Voszka Ferenczné, Weiszlovits Adolfné, Weiszlovits Lajosné, Winkler Josephine választmányi tagok.

Az egylet nevében az egylet jegyzője, *Böszörményi Géza* az elnöknőt következő beszéddel üdvözölte:

Méltóságos grófné!

Szeretve tisztelt elnöknőnk!

Midőn apost. királyunk Ő Felsége legmagasabb elhatározásával Méltóságodnak az Erzsébet-rend I. osztályát adományozni kegyeskedett, ezen kitüntetés előttünk épen nem volt váratlan és meglepő; mert hiszen jól tudtuk azt, hogy aligha illet meg jobban bárkit is, mint Méltóságodat, ki mint jó nő, páratlan jó anyja, s a szegények gyámola és vigasztalója oly híven követi az Erzsébet-rend dicső védnőknőjének, magyarországi szent Erzsébetnek és boldog emlékeztető királynénknak példáját; ki három évtizedet meghaladó jótékonyágával kiérdemelte a szegények és árvák anyja nevét, megalapította egyletünket s az Erzsébet árvaházat; fenntartja azokat és bőlesen kormányozza; s kinek nevét nemesak városunkban és megyénkben, de országszerte is áldva említik.

De e mellett kétszeres örömet érez a biharmegyei és nagyváradai nőegylet ezen magas kitüntetés felett, mivel az nemesak Méltóságod tisztelt személynét, hanem egyletünket is érte, részt vesz a közörműben az egylet minden tagja, mint Méltóságodnak szerény munkatársai.

Fogadjá azért Méltóságod kegyesen hódolatunkat és szerencsekívánatainkat Felséges királyunk részéről ért kitüntetés fölött s kérjük a Mindenhatót, tartsa meg minekünk áldásteljes életét jó erőben és egészségben sokáig, igen sokáig!

Lelkesült éljenzés bangzott fel az üdvözlő beszédre, melynek lecsillapodása után az elnöknő a meghatottságtól remegő hangon a következőleg válaszolt:

Tisztelt küldöttség! Mielőtt szívem érzelmet és háláját megtisztelő üdvözlésükre kifejezném, engedjék meg, hogy indokoljam, miért nem fogadtam önöket lakásomon, hanem itt az Erzsébet-árvaházban. Ez árvaház az, mely felejtethetetlen drága királynénk, Erzsébet védnőksége alatt lett megalapítva, hol neve örökké élni fog, emléke örökre szívünkbe lesz vésve, ki

mint ritka nő és anyja hazánknak védangyala volt, ki fiatal zsenge korában igazi magyar szívvvel és ragaszkodással volt hazánkhoz, az Ő érdeme az, hogy királyunk magyarrá lett s ősi hazául nekünk egy magyar királyt hagyott hátra.

Ha tettem is valamit 50 év után a szegények és árvákért, ezen jellemvonásomat drága jó szüleimtől örököltem s vallásos érzületemnek köszönhetem.

Engem Ő Felsége a királytól ért kitüntetés meglepett, ez nem az én érdemem, az egyleté, mely engem 33 éve támogat törekvéseimben.

Most, hogy egyletünk újra alakult, ezen kitüntetés alkalmat nyújt nekem egyletünk érdekében fokozottabb tevékenységet kifejezni s én ígérem, hogy a közjóért, a szenvedő emberiségért utolsó lehelletemig munkálkodok.

E beszéd s az arra következő éljenzés elhangzása után Szokoll Józsefné elnöknő üdvözölte az elnöknőt a következő szavakkal.

Fogadjá, Méltóságos grófné a választmány mint, a magam nevében hódolatunkat a méltó kitüntetéshez, mely mindnyájunkra nézve oly örömteljes és biztató. Rendkívüli szerencsémnek tartom, mint új tisztségviselője az egyletnek, Méltóságodat a mai napon először üdvözölhetni. Adjon Isten Méltóságodnak erőt, egészséget áldott működéséhez, legyen ezentúl is támaszuk, példánk — anyánk.

Isten éltesse!

Erre az elnöknő megköszönve az egyetértésre s a közjóért való munkálkodásra hívta föl a jelenvoltakat.

Ezek után az árvaház gondnoknője özv. *Franta Antalné* vezette be az árvaház növendékeit, kiknek nevében *Bulsánszky Ilona* árva-leány üdvözölte az elnöknőt, ki oly sokat küzd és fáradozunkban s Isten áldását kérte további működésére.

Mire elnöknő szeretetteljes szavakkal válaszolt Isteni félelemre intette őket.

Az ünnepély bevégezte után elnöknő szívesen társalgott a jelenvoltakkal, mindenkihez volt nyájás szava, megmutatta az árvaház összes helyiségeit s meglepett mindenkit az ott tapasztalt rend és tisztaság, magasztolólágy nyilatkozott özv. *Grunwald Henrikné* elnöknőről, kinek e tekintetben kiváló érdemei vannak, melyek után a küldöttség szeretett elnöknőjétől szívélyes bucsuzás után távozott.

Farsangi előadás a Szent József intézetben.

Nemcsak a rendesen jól mulató közönség, de a neveléstan szempontjából is igen hasznos dolog, és igen jótékony hatású dolog az a szokás mely immár öt esztendeje otthonos a Szent József intézetben: az ifjuság által tartott előadások.

A vasárnapi előadást minden tekintetben sikerültnek nevezhetjük. Ezuttal két bohózatot hallgatott végig a közönség a lehető legjobb kedvvel.

Az egyik *Ney* műve: *Incognitó* címmel, melynek tárgya egy kisvárosi polgármester mulatságos freskója, aki egy 60,000 frttal megszokott könyvvezetőben az áruházban utazó trónörökös akarja mindenáron fölismerni, s nagyratörő tervei eszközül felhasználni. Élénkíti a mulatságos quiproquét két kereszmáros versengése az építendő vasút állomás helye fölött, valamint a folyton tüsszentő hajdu bolondozása.

A másik bohózat, *Hohnerlein »Fogadása«* még kacagatóbb bolondság volt. Ez meg egy szintén nagyzó koreszmáros históriája, aki a vendéglőbe vetődött szélhámosokban mágánásokat sejt s az egyik szélhámos hálójába szerencsésen bele is kerül, fogadva abba, hogy képes tíz perczig az inga órára függesztve szeméit folyton csak lde-odá-t mondani a nélkül, hogy kihozná őt a sodrából. A fogadást meg is nyerné, de a szélhámosok is elvitték volna minden pénzét, ha a koreszmáros leánya után sóhajtozó pinczér meg nem esipi őket. A záró

jelenet a kacagás valóságos viharát keltette föl.

A pompás kis darabokat gonddal, komoly törekvéssel adták az intézet idősebb növendékei. Főleg *Gyepes Imre* játéka érdemel különös dicséretet, aki mindkét da abnál ugyancsak kivette a maga részét. *Pötlősy Géza* jóízű trüsszentő hajdu volt pompás uniformisában; *Farkas Gerő* pedig igen elegáns szélhámos. A legnagyobb köszönet azonban mégis az intézet tapintatos előjáróságát illeti, akiknek fáradságát oly kiváló siker koronázta.

Az előadás 1/6-tól 7 óráig tartott.

Jelen voltak: Zajnay János, Radnay Farkas, Laurán Ágoston, kanonokok, Denes János címzetes kanonok, Bozóky Béláné, Bozóky Nóra, Fráter Imréné, Barmatby Károlyné, Cziffra nővérek, Wolkenstein Emilia, Markovits Vilma, Vinkler Jozefin, Becsky Lászlóné, Kárger Sándorné, Kárger Rózsika, Vajna Ilonka, Becsky Elvira, Harmathy Erzi és Gizella, Lipsey Ádámné, Lipsey Mariska, Grunwald Henrikné, Gyöngyössy Lajosné, Özv. Vueskies Ágostonné, Janky Józsefné Pekanovits Imréné stb. — Hlatky Endre, Pekánovits Imre, Tóth Márton, Gabrielly Lajos, Gyöngyössy Lajos, Novotny Alfonz, Aranyossy Czelesztin, Gaudnik Gyula, dr. Vueskies Gyula, Wallner Odön stb.

Az ördögi praktika.

A magyar borkereskedelem feljajdult ama rémséges nagy üldözésre, melyben azt úgy a hatóság közegei, mint a társadalom részesíti.

Igy a magyar borkereskedelem. Melyik?

Hihetőleg az, melyet *Wartha Vince* dr. műegyetemi tanár a kémlelőcsőbe öntött s a kísérletek után kimondta róla a disqualificáló ítéletet, — hogy *háziilag készült* s nem az, a melyik a vegyi kísérlet tűzpróbáját kiállotta.

Darányi miniszter erélyes ténykedése a borpancsolók szétugrasztásában természetesen felkeltette ezek részéről az ellenakciót is. Valami »Engel szindikátus« alakult, melynek célja egyenesen az, hogy a *bortermelőket a vételtől való tartózkodással kiéheztesse* és a közvéleményt a megvásárolt sajtó által a maga részére hódítsa meg.

A megvásárolt fővárosi sajtó már hallatja szavát s ad éktelen macska zenét csak *Darányi* miniszternek, hogy rendelete visszavonására bírja s erélyét megtörte.

E bünszövétség, melynek hosszú keze elér mindenhova, bűnös eszközökkel szerzett millióit pedig kész felhasználni, hogy elveszett pozícióját visszaszerezze, hogy új milliókat harácsoljon össze, elesábitanak.

Tervük az, hogy a vidéki sajtóban is szerezzenek maguknak eszközöket. Felszólalásokat, cikkekkel küldözgetnek közlésre, ügynökök bekalandozzák az egész országot. És mikkel hozakodnak elő? A magyar borkereskedelem tönkre megy az üldözések folytán, rossz híre elterjed a külföldön is, az üldözése csak a kereskedőt zaklatja mindig, de nem egyszersmint a termelőt is, az egyes bortermelő vidékek lakossága csak napok kérdése, hogy fellázad, mert a kereskedők az általános bizalmatlanság következtében megszüntették a bevásárlásokat tőlük. E jajgató hangokra elég lesz csak annyit felhoznunk, hogy a mióta a magyar borkereskedelem Engel és társaitól, kik most hydra fejüket ismét emlegetni kezdik, meglelt tisztítva, azóta a valódi magyar borok árai értéküknek néhol 1/2-ével is emelkedtek. Vigyázzatok tehát vidéki sajtó, hogy kisírtatba ne essetek.

Az Engel szindikátus lapja különösen egy esettel szeret előhozakodni: a Füchl tetvérek nagyvárdi borkerekedő czég esetével s ezt a következőleg adja elő:

»Egy nagyváradai czég — a névvel is szólhatunk, de ez nem tartozik a dologra — vesz Nagy-Ápoldon, a szász-sebesi járás területén a múlt december hó elején 58 termelőtől mintegy 100 hordó bort s ad rá 1200 frt foglalót. Minthogy azonban *Darányi* ur nyársba huzatja a kereskedőt, tehát hatósági bizonyítvány nélkül nem veszi át a bort. Ámde mintáiról dr. Szilassy és Bernauer budapesti hítes és törvényszéki vegyészek kimondják, hogy

a bornak kevés kivonatanyaga van, ellenben salétromsava igenis van, tehát tilalmas. A borkereskedő ezt bejelenti Darányi miniszternek, kinél az ügy január 3-áról 98. szám alatt van elnöki iktatva. Darányi persze nem intézkedik, minthogy ez esetben a kereskedőt nem csukathatja be. Följelenik az esetet a járási szolgabíróhoz is, aki azonban felhívja a kereskedőt, hogy a vegyvizsgálati díjat, hordónként 16 frtot, összesen tehát 1600 frtot tegyen le, különben nem intézkedik. Hogy a törvény és rendelet nem így szól: azzal persze se Darányi ur, se Mangésius szolgabíró ur nem törődik. De valami mással igenis törődik. Átir ugyanis a szolgabíró Nagyváradi város hatóságához, hogy a kereskedőnek adja értésére, hogy ha február 1-ig át nem veszi az eladóktól a bort, akkor ő a hivatalos pecsétet eltávolítja a hordókról. — S vajjon mi lenne ennek esetleg a következménye?

Először a kereskedő elveszti a foglalóul adott 1200 frtot.

Másodszor a kötés értelmében köteles megfizetni az egész vétel árt.

Harmadszor ha átveszi a hamis bort, magát hatóságilag becsukják, a bort meg hatóságilag kieresztik.

Természetesen a kereskedő újabb jelentést intéz Darányi miniszterhez 1278/1899. elnöki iktató szám alatt, azonban Darányi miniszter újabb nem csinál semmit. Mert a kereskedőt most még bezártni nem lehet.

A *„Bor Lapok”* legújabb számában Baros Károly a következőkben válaszol az esetre vonatkozólag:

»Hogy történt ez a nagyapoldai eset?

Egy kereskedő megvett 48 termelőtől 100 hordó bort és adott a borokra 1200 frt foglalót.

Szilasy és Bernauer budapesti vegyészek azt mondták a borra, hogy hamisított.

A kereskedő a bort nem vette át és tapasztalatairól jelentést tett a járás főszolgabírójának.

A főszolgabíró kötelessége ebben az esetben az eladók ellen, mint borhamisítók ellen eljárni.

A cikkből nem lehet kivenni, hogy eljárat-e vagy nem?

Ha eljárat, az eladó termelők a bor hamisításáért el fogják nyerni büntetésüket; ha nem járat, az esetben a főszolgabíró felettes hatóságánál, az alispánnál tessék jelentést tenni és követelni, hogy felelősségre vonassék, egyúttal, hogy a hamisítók és csalók megbüntetésenek.

Ha nem segít az alispán, forduljon a belügyminiszterhez, de minden első éves jogász tudhatja már azt, hogy ebben a kérdésben a földmívelési miniszter nem intézkedhetik.

A kereskedő által adott 1200 frtnyi előleg az egész más eljárás kérdése és azt fölteszük, hogy tudja a szindikátus ügyvéd cikkkirója, hogy ennek a visszaszerzésére nem a közigazgatásnál, hanem másutt kell megtenni a szükséges lépéseket.

A panaszban a cikkkiró bizonyos hivatalos pecsétokról beszél, amelyeket a főszolgabíró le akar vétetni a termelők hordóiról.

Hát tisztázzuk ezeknek a hivatalos pecséteknek a kérdését.

Ha valamely borkereskedő vagy termelő ellen a borhamisítás gyanuja merül fel, az eljáró elsőfokú hatóságnak *nincs is joga a gyanusnak talált bort lepecsételni.*

Joga csak arra van, hogy azt megvizsgálja összeírja, belőle mintát vegyen és az eljárást megindítsa.

Hivatalos pecsét alá venni a borokat a hatóságnak csak akkor van joguk, ha a kérdés gyanus bort a vizsgáló-bizottság már hamisnak nyilvánította és arról a hatóságot értesítette.

Ha tehát a nagyapoldai esetben a főszolgabíró csakugyan lefoglalta volna és hivatalos pecsétet látta volna el ezeket a gyanus, de még hivatalosan hamisnak nem nyilvánított borokat, akkor járt el helytelenül, a mikor pecsétet a hordókra tette és nem akkor, a mikor ezt le akarja venni.

A dühös támadások között bátran haladhat Darányi miniszter a megkezdett uton. A mérges szóhalmazt, mit tájtétköz szájával szórnak

feléje a szindikátus szócsövei, felfogják egész Magyarország önzetlen polgárai, kiknek szívükön fekszik az, hogy az ország ne verje sárba a szőlőfelújításra költött milliókat a borpancsolók bűnös üzelmei miatt, kik az ország borkereskedelmét szolidnak kívánják látni, a bortermelő kisgazdát pedig boldognak.

És ha sikerülne a szindikátusnak megalkotni a borhamisítók sugóját, úgy az ország-szerie felállított borértékesítő szövetkezetek mindenesetre el fogják háritani a közös veszedelmet a bortermelők f-jéről.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Február 26. A Nagyváradi Takarékpénztár közgyűlése.

* **Ebéd Széchenyi kanonoknál.** A nagyváradi «Gazdasági és Iparbank» közgyűlése alkalmából Széchenyi Jenő kanonok, elnökgazdátó gazdag terítéki ebédet rendezett az igazgatóság tagjai részére. A pompás lakomán a szíves házi gazdán kívül részt vettek: Beöthy László, Szunyogh Péter, dr. Buiyovszky József, Sipos Orbán, Rádl Ödön, Széchenyi József orsz. képviselő (Budapest), Miskolczy Barna, dr. Miskolczy Ferencz, Czifra Gerő, Géczy Lajos, dr. Márkus László, Kunz Gusztáv, Ternyey Antal, dr. Várady Zsigmond, Mayr Sándor, Mezey Mihály. Az asztal igen izlésesen volt elővibrákkal díszítve. A menü a legfinomabb igényeket is kielégítette. Természetesen több igen sikerült pohárváltásban ünnepelték a magyaros vendégszeretetéről ösmert szívélyes házi gazdát. A lakoma a késő délutáni órákban ért véget.

* **Ajánlat a városhoz.** Nagyváradi város tanácsa elhatározta, hogy egy jégkészítő gépet állíttat fel, mely egyúttal hideg levegővel táplálná a vágóhídi jégkamrákat. Dienes Ede és társa budapesti gépgyáros cég tegnap egy ajánlatot adott be a városhoz, a melyben kijelenti, hogy a legújanyosabb összegért hajlandó a gépet szállítani.

* **30 éves jubileum.** Bármily pályán szép idő 30 esztendő, ha azt becsületesen töltjük. A nagyváradi könyvnyomdászoknak ünnepük volt vasárnap; *Bonczé* Tivadarnak ünnepelték a jubileumát, annak az öröme, hogy Bonczé 30 év óta szorgalmas munkása a nyomdászatnak. A Bazár éttermében gyűltek össze kedélyes lakomára, amelyen résztvettek az összes nyomdászok s vendégek, mintegy 60-an. Hamza Miska jeles zenekara huzta a talpalát valót, mivel a fiatalság a jelenvolt hölgyekkel tánczra kerekedett. Pohárváltások kíséretében szép ajándékot nyújtottak át az ünnepeltnek. A pompás ételek és italok Harsányi József konyháját dícséri.

* **Elutasított felebbezés.** A szállodások, vendéglősök és kávéosokról alkotott szabályrendelet értelmében rendőri felügyelet czimén évenként 20—20 frtot kell fizetni. Ez ellen Stern Herman és több társa felebbezéssel élt, a miniszter azonban a felebbezést elutasította.

* **Kinevezés.** A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke *Bárdossy* Ödön végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **A merengő államférfiu.** Mint hajdan boldog-boldogtalan kereste, hol a macska? úgy ma minden politikus azt kérde, hol van Széll Kálmán? Rátóton-e vagy Bécsbe? Megnyugtathatjuk a politikusokat, hogy Széll tegnap csakugyan Rátótra ment: csak hogy nem simán ment az utazás; volt egy kis malőr. Széll mikor reggel a vonatra szállt, megvette az összes lapokat és böngészett bennük. Ami érdekelte azt aláhuzogatta és azután el-elmerengett egy-egy érdekes híren vagy megjegyzésen. Elmerengései közben nem vette észre, hogy már Győrött van és elfelejtett kiszállni, pedig át kellett volna szállnia a szombathelyi vonatra. A vonat szépen tovább vitte Bécs felé, aki csak egy Győrrel szomszédos kis állomáson vette észre, hogy bizony elmerengte a kiszállást és várt szépen nyugodtan teljes négy óra hosszágig, míg jött az

ellenvonat, mely visszajött Győrbe, a honnan ilyenformán jókora késéssel ment el Rátótra. Ugy látszik, hogy mégis csak Széll Kálmán lesz a miniszterelnök, mert a magyar államvasut vonatai már akarata ellenére is Bécs felé viszik.

* **Esküvő.** Szent-Jobbon — mint ottani tudósítónk értesít — szombaton vezette oltárhoz *Ludvig* Jenő fiatal gazdatiszt művelt és bájos menyasszonyát, özv. Paulinárné szül. Steiner Irma odavaló postamesternőt a szentjobbi apátsági templomban nagy és díszes közönség jelenlétében. Az egyházi szertartást *Zelinka* János esperes-plebános végezte, melynek végeztével gyönyörű beszédet intézett az új párhoz. Az esküvőt gazdag lakoma követte a menyasszonyi háznál.

* **Jég-hordás Erdélyből.** A jég dolgában nagyon meg vagyunk akadva. Most már naponta sok jégküldemény érkezik Erdélyből Nagyváradra. A város is rendelt a vágóhídi és más jégverem számára. Tegnapig 12 vagon jég érkezett. Azonban a szállított jég nagyon piszkos, szemetes. Hja most ez is jó.

* **Bolcas Lucian a magyarok ellen.** A nagyváradi jogakadémiából kitiltott *Bolcas* Lucian külföldi sikereitől felbuzdul tollat ragadt és ír. A nagyszabeni «Tribuna» közölni fogja nemsokára «*Visszaemlékezés*» czim alatt Bolcas vádjait a magyarok és a magyar állam kormányzati rendszere ellen. Meglepő, hogy Bolcas «Memoir»-jai igen kompromitáló adatokat fognak tartalmazni egyes Magyarországi román politikusokra vonatkozólag.

* **Egy matróna halála.** Egy szép időt élt matróna, özv. *Solyom-Fekete* Lőrinczné szül. Hant Katalin tegnap éjjeli 1 órakor elhunyt. 85 éves korában. A halálozásról azonnal értesítették két fiát: *Solyom-Fekete* Ferencz dévai kir. törvényszéki elnököt és *Fekete* Zsigmond földmívelésügyi miniszteri osztálytanácsost. A halál igazán megváltotta szenvedéseitől a szegény öreg nőt, aki már nyolcz év óta ágyban fekvő beteg volt. Béke hamvaira!

* **A Beél-vidéki rablószoövetkezet.** A butyini, borosjenő, sebesi és csermői vásárokon sok holmi eltűnt a vásárosok bódéjából. Úgy szölván minden egyes vásár alkalmával történt rablás, fosztogatás. Egy derült januári napon, a beéli vásáron egy csendőrőrsjárat éppen akkor fogott meg egy embert, a midőn az egy szűrt csent el egy iparostól. A tolvaj, — ki tagadni nem tudott, — vallott és pedig nagy dolgokat. Elbeszélte, hogy egy egész társaság van szervezve, melynek székhelye Beél. Ez a rablóbanda egy valóságos részvénytársaság. Az intézet felszereléseit kocsik, lovak, zsákok, állkulcsok, betörővasak képezik. A ki lovat adott — szűrt kap, aki azonban csak egy betörő vasat, azt nem visszi többre e egy pár fejelés csizmánál. A csendőrség tovább nyomozott s eddig a szövetkezett 27 tagját tartóztatta le, kik között 10 hölgy van. A részvénytársaság pedig felszámolásba kerül, — valószínűleg azért, mert az alpszabályai nem voltak jóváhagyva.

* **Ujabb borhamisítások.** A borhamisítók bünlajstroma ugyszólván nap-nap mellett szaporodik egy újabb névvel. A sokaságban is az első helyek egyikét foglalja el: Dietzl József, fővárosi bornagykereskedő czég, amely Klein József budafoki borkereskedőnek olyan bort szállított, melyre a borvizsgáló bizottság kimondotta, hogy azt az aránylag alacsony glicerintartalom következtében higitottnak tartja, azaz olyan bornak, mely a mesterséges bor jellegével bír. E felfedezésre Tahy Iván, biai járás főszolgabírája jutott, aki 1897. évi december 16-án borvizsgálatot tartott a Dietzl-czég összes budafoki pinczéiben és Klein József borkereskedő budafoki pinczéjében. Klein avval védekezett, hogy a hamisnak talált borokat a Dietzl-czégtől vásárolta, a felelősség tehát a czéget illeti. Folyó hó 1-én került tárgyalás alá ez ügy, melyben a következő ítéletet hozták: Klein József első-

és a báljuk elért, elhatározták, hogy a farsang berekesztéséül még egy táncestetélyt rendeznek.

A multság iránt városszerre nagy az érdeklődés, így a siker biztos.

Az estély teljesen zártkörű.

Farsang a »Kis-Pipá«-ban. Meghívó Carneval herceg lakodalmára a »Kis Pipá«-ban A »Lajos-asztaltársaság« a mostani század-végi fonáságoknak megfelelően, nem temeti el a farsangot, inkább megházasítja és szaporíttatja; azonban figyelembe veszi az érdeklődő tagjai pénztárcájának obstruált beltartalmát a kétséges békét csak a fényűzés határozott kizárásával hiszi megvalósíthatónak, ahhoz alkalmazkodik programjával. Febr. hó 14. este 8 órakor.

Nyitány a humor látszólagos kifejezésével. Tánccs: Soh'se halunk meg... Éjfélkor hercegi nász-felvonulás! Énekesek, zenészek, vitézek, főurak és szolgák, polgárok és népek, papok, katonák és diákokból áll ugyan a világ minden mulatsága, azért ha a meghívottak megjelennek, megtanulhadják, hogyan kell kesztyűbe fűtyülni: »Keveset igérni, többet tenni!« A czimzettet szívesen látja. Nagyvárád, 1899. február 10-én. A »Lajos-asztaltársaság«

EGYESÜLETEK.

A várad-velencei népkör közgyűlése. A nagyvárád-velencei és váraljai népkör vasárnap délelőtt tartotta meg évi rendes közgyűlését a tagok óriási részvéte mellett, a gyűlést Rácz Jakab köri alelnök nyitotta meg, a megüresedett elnöki tisztség betöltését tűzve ki a közgyűlés első tárgyául.

A választmányhatározatához képest a közgyűlés egyhangulag dr. Dési Géza ügyvédet választotta meg a kör elnökéül, kinek meghívására Tóth Ferencz főjegyző elnöklete alatt dr. Barna Ármán és Papp Demeter urak lettek kiküldve, kiknek társaságában az új elnök a közgyűlésen megjelent s megköszönte a közgyűlés bizalmát.

A megüresedett alelnöki állásokra Horváth Géza, Farkas József és Weisz Mór, pénztárnokká Papp György főjegyzővé Tóth Ferencz, aljegyzőkké Jámbor István és Orbán János, könyvtárnokká Mátrai György, háznagygyá Virányi Győző, egyleti ügyészé Kripka Henrik választattak meg. A választmányt is újólág megalakították, s miután a lemondott dr. Markovits József elnök és Rácz Jakab alelnöknek a kör érdekében kifejtett buzgó működésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak, dr. Dési Géza lelkes eljénntetével véget ért.

A választmány tagjai lettek: Akhandesz István, Ambrus György, dr. Barna Ármán, Bánfy Sámuel, Benjamin Sámuel, Deutsch Ede, Domokos Károly, Fekete Sámuel, főtiszt. Gábrilly Lajos, Handschucher Géza, Jónás János, Istvánffy István, Jámbor József, Keresztényi Lajos, Kovács Kálmán, Löwy Ignácz, Meisel Ferencz, Márton István, Mandel Lajos, Papp Demeter, Metzinger Frigyes, Molnár János, dr. Moskovits József, Papolczy József, Pelsőczy József, Rákos Vilmos, Rontay Sámuel, dr. Roz József, Rölich Lajos Stein Vilmos, Szalavetz Mór, Schopper György, Retteg István, Zettel Gyula, Kádár Gyula, ifj. Szabó János, dr. Ullman Béla.

Jóváhagyott alapszabályok. A *derecskei* polgári olvasókör alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

REGÉNY-CSARNOK.

Paraszt história.

Írta: Kiss Rezső.

12.

Az Üdvözítő ellenségeinek is megbocsátott, pedig ő sokat szenvedett.

Vegyetek róla példát!

Aztán meg azt mondja Imre, hogy kelmed Bedő uram is hibás, mert a falu népe előtt csuffátette, kiűzte a portájáról s mikor visszatért, a két kocsisával verette ki...

— Igaz, úgy van! Kivertem és kiverettem, mint a gazdátlan kutyát, mert ősz fejemre rá emelte gonosz kezét... Ha ki nem veszik a kezemből, tán megölöm. De többet be nem teszi a lábát.

A főtisztelendő békítése sikertelen maradt. Imre már egy hete, hogy csak úgy kóborolt a faluban mint valami csavargó. A feleségéhez nem lehetett mennie, haza meg nem mert nézni...

De azért nem szánta senki sem. Meg is érdemelte, hogy Barna kirudalta, mert iszonyu volt a viselkedése, kivált mióta Sándor a börtönből haza jött.

Részeskedett. Az asszonyt meg megverte. Bedő uramtól meg egyre csak pénzt kért volna.

Egészen sehonnai ember lett. Hogy a ház megtisztult tőle, valamennyire nyugodtabb élete lett Julisnak, de azért a szíve csak vérzet...

a Sándor utáni szerelem hervasztotta... Kifüzt délutánokként a kiskapuba s onnan nézett át a Sándorék portájára, de bizony még csak színét sem látta annak a legénynek azóta, amióta egy este az udvarukon utóljára beszálltak.

Büszke, daczos volt Sándor. Pedig még mindig ott volt a szívében a Julis képe.

Barnának a nevenapja volt. Estére egy pár jó szomszéd hivatalos volt egy kis mulatásra, el is mentek. Mikor már a vacsorán tul voltak még a klarinetos, meg a primás cigány is bevetődtek, mert hogy hát tudták a járást ott a régi jó időkben. A gazda ott fogta őket akkor is. Egy kis vidámság jó lesz annak a szomorú gerlének, gondolta magában. Ugy is lett. A cigányok rázendítették a jó talp alá valót s aztán egyre akadt hamarosan aki járja.

Kata majd kiugrott örömeiben, hogy tánczolhat. Igen mert hát volt ott vagy öt, hat suhancz legény is. Bezzeg Julis, az bizony csak olyan egykedvű volt minden képen, ha tánczoltak, ha nem, — ha vigat muzsikált a banda, ha szomorut.

Eszébe jutottak a boldog napok. Hej mikor ő utóljára tánczolt a Sándorral... Régen volt. Soha sem lesz többé ugy. Elszakította magát tőle.

Ott is hagyta a mulatozókat és kiment az utra. A kis lóczán merengett az édes multon.

Épen kint volt Sándor is. A muzsika szó hirta ki. Épen azt a nótát húzták, amit ő húzatott mikor katonának vitték.

(Folyt. köv.)

SZINHAZ.

Prémier Kolozsvárt.

A *Vándormadár*, Prém József pályanyertes társadalmi színműve e hó 17-én, pénteken kerül bemutatásra a kolozsvári nemzeti színházban. A fő női szerepet *Turcsányi Olga* fogja játszani; a többi szerepeket is oly jó színészeknek osztották ki, mint E. Kovács Gyula, Vendrei, Szentgyörgyi, Iványi és Leövey. A közönség nagy érdeklődést tanúsít Prém műve iránt.

TAVIRATOK.

Dániel Ernő utazása.

Fiume, február 13. (Saj. tud. táv.) Dániel Ernő báró, kereskedelemügyi miniszter a tegnapi gyorsvonattal hazautazott Budapestre.

A világbéke.

Budapest, február 13. (Saj. tud. táv.) Mint Pétervárról jelentik, a Hágóban tartandó nemzetközi békekonferencia programjának összeállítása komoly nehézségekbe ütközik.

Veszedelemes helyzet.

Budapest, február 13. (Saj. tud. táv.) Azoknak az utasoknak, kik Tyrol-Voralberg hegyei között vonaton utaznak keresztül nem csekély ijedelmükre szolgál a magasban levő köögörgetegek, melyek minden perczen lezuhanással fenyegetik a vonatot.

Színház-csőd.

Berlin, február 13. (Saját tud. táv.) A berlini »Olympia« színház csődbe került.

Petőfi-emlék.

Békés-Csaba, febr. 13. (Saj. tud. táv.) A mezőberényi kaszinó elhatározta, hogy Petőfi tartózkodási helyén elhelyezendő emléktábla költségeit viseli. Az összes körök Horváth János elnöklete alatt bizottságokat küldöttek ki, hogy az irodalmi ünnepély minél fényesebben folyjon le.

Wlassics Fiuméba.

Fiume, február 13. (Saját tud. táv.) Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter tegnap Szápáry László gróf kormányzó és Gál Tibor miniszteri tanácsos kíséretében a főgimnáziumot látogatta meg. A miniszter meghallgatta az előadásokat, maga is intézett kérdéseket a növendékekhez és kellemesen lepte meg az, hogy a növendékek egyforma eredményt mutatnak fel a magyar és az olasz nyelvben. A miniszter teljes megelégedését fejezte ki Fest igazgatónak.

Új töltés a Niluson.

Assuan, február 13. Aconnaughti herceg tegnap letette itt az alapkövet egy új töltéshez, amelynek az a rendeltetése, hogy a Nilus vizállását 140 mértföldnyi vonalon magasabbra emelje. (M. Táv. Ir.)

Tűz egy tébolydában.

New-York, február 13. New-York állam yanktoni tébolydába tegnap reggel leégett. Állítólag 17 örült lelte halálát a lángokban. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank közgyűlése

A biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank vasárnap tartotta meg évi közgyűlését intézeti helyiségében.

Szabó József elnöklete alatt megjelentek a következő részvényesek:

Krausz Dávid, dr. Berkovits Ferencz, Dukesz Salamon, Lusztig Jakab, Léderer Mór, Grünwald Simon, dr. Konrad Márk, Léderer Dávid, Markovits Antal, Reismann Mór, Kempner Mór, Rendes Vilmos, Glatz Antal, Szabó József, dr. Fleischer Lajos, Reismann Jakab, Horányi Géza, Markbreit Sándor, Kaczián Károly, Weidlich István, Sonnenfeld Adolf, Radó Ignácz, Farkas Izidor, dr. Weisz Márton, dr. Kálmán Szidor, dr. Márkus László, dr. Gyémánt Jenő, Fényes Manó, Tabéry Ármán, Spitzer Miksa, dr. Baróthy Ákos, Markovits Károly, Lichtmann József, Bognár Sándor, Lakatos Antal, Aufrecht Mór, Schütz Albert, dr. Sarkadi Lajos.

Szabó József elnök konstatálja, hogy 37 részvényes jelent meg, kik 683 részvényt képviselnek és így a közgyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére felkéri dr. Berkovits Ferenczet s annak hitelesítésére pedig dr. Horányi Gézát, dr. Baróthy Ákost és Schütz Albertet.

Reismann Mór felolvassa az igazgatósági jelentést, melyből kiemeljük a következőket:

Tisztelt közgyűlés!

Midőn az 1898-iki üzletév zárszámadását a t. közgyűlés elé terjesztjük, kötelességünknek ismerjük, hogy a lefolyt év fennállásunk harminczadik évében kifejtett tevékenységünkről következőben számoljunk be.

Az 1897-ik évi rossz termés nyomasztó utó

hatása: keresethiány, az ipar- és kereskedelem terén általános pangás, amely a mi körzetünkben még nagyobb mértékben volt érezhető, közviszonyaink ziláltsága végre az év utolsó negyedében kifejezésre jutott pénz megdrágulása arra intettek bennünket, hogy a kínáló üzletek megválogatása körül a szokottnál is fokozottabb óvatossággal járjunk el, sőt bizonyos tartózkodást tanúsítsunk.

Mindazonáltal sikerült a bőségesen rendelkezésünkre álló tőkéinket oly hitelkeresletek kielégítésében elhelyeznünk, amelyek habár kisebb haszonnal járnak, de biztonság tekintetében minden kétségen felül állnak.

Üzemünk forgalmának ily irányu, bár mérsékelt kiterjesztése eredményezte, hogy a lefolyt év nyeresége nem maradt el az előző év nyeresége mögött.

Az összehasonlítás ugyan azt igazolja, hogy az elmúlt év 1161 frt 55 kr. kevesebb haszonnal zárult, mint az előző, de azért az intézet rendes üzletági többlet jövedelmeztek, mert míg az 1897-iki évben értékpapír készletünkön 3426 frt 55 kr. ár-folyam emelkedés esett a nyereség javára, addig az idei évben e czímen semmit sem nyertünk, sőt az érték papírok árhanyatlása következtében, készletünket a leltározás alkalmával többel mint 2000 frttal kevesebbre kellett értékelnünk.

Még jobban kitűnik a múlt év emelkedő üzlet-eredménye, ha tekintetbe vesszük, hogy összehasonlítva az 1897-ik évvel 6000 frttal több betéti kamatot fizettünk, a mennyiben az év első felében — épen mikor nélkülözhetők volna — a betétek átlaga emelkedett, a mely emelkedés dacára annak, hogy az év vége előtt nagyobb összegek visszafizetettek, viszonyítva a múlt évi zárathoz, még pedig 100,000 frtot tett ki.

Üzletünk egyéb forgalmát illetőleg, utalunk a zárszámadásokhoz csatolt kimutatásra, melyből kitűnik, hogy *viszonyítva az előző évhez* a váltótárca átlaga 209,402 frt 86 krral, a jelzálog kölcsönök átlaga 45,779 frt 13 krral emelkedett, míg a folyószámlai hitelezés 53,364 frt 46 krral és az előleg és kézi zálogüzlet 5,208 frt 86 krral csökkent.

Intézetünk kebelében fennállott hiteltulajdonosi egylet már régebben elhatározott felszólalása a múlt évben annyira előre haladt, hogy az év végén az egylettel egyetértőleg azt végleg felszaltuk és 5399 frt 13 kr. követelésének behajtását saját terünkre elvállaltuk. Az ebből netán előállható károkról bő fedezetet nyújt az e czélra fordított hiteltulajdonosi tartalékalap.

Az előterjesztett és a felügyelő bizottságtól felülvizsgált múlt évi zárszámadások szerint a nyereség 59,721 frt 56 kr. e nyereség tárgyában, indítvánnyozzuk, méltóztassék:

a kétes követelések tartalékához . . . 1,800 frtot, — krt
az intézet tiszti nyugdíj-alapjához . . . 1,200 „ — „
az igazgatóság és felügyelő-bizottság jutalékára . . . 7,252 „ 70 kt. — 10,252 f. 70 krt.
fordítani és a fennmaradó . . . 49,368 f. 86 krt.
ból: osztalékul 2250 drb.
részvény után, részvényenkint 21 forint-jával . . . 47,250 frtot,
a tisztviselők és szolgajutalmazására . . . 1,610 „
jótékony és közművelődési czélokra az igazgatóság rendelkezésére 500 „ — 49,360 frtot
kifizetni és maradék . . . 8 frt 86 krt
az intézeti nyugdíj-alaphoz csatoltatni.

A közgyűlés a *felügyelő* bizottság jelentésének meghallgatása után elfogadja az 1898. évi zárszámadásokat a nyereség felosztására tett javaslatokat és megadja az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvényt.

Az elnök indítványára az elhalt *Balásházy* Iván igazgatósági tag érdemeit jegyzőkönyvbe iktattja a közgyűlés.

Az igazgatóság és felügyelő bizottság lemondása után végbe mentek a választások a következő eredménnyel:

Az igazgatóságba bevalasztottak:

Szabó József,
Dr. Bulyovszky József,
Farkas Izidor,
Léderer Dávid,
Markovits Antal,
Reismann Mór.

A felügyelő bizottságba:

Fiezek Lajos,
Krausz Dávid,
Markbreit Sándor,
Póttag: Glatz Antal.

Választmányi tagok tettek:

Dukesz Salamon,
Dr. Fleischer Lajos,
Glatz Antal,
Dr. Hoványi Gyula,
Keller József,
Kornstein Emil,
Sal Ferencz,
Tabéry Ármán.

Póttag: Róth János.

A Gazdasági és Iparbank közgyűlése.

A nagyváradi pénzintézetek között alig 8 évi fennállása dacára előkelő helyet vívott ki magának a »Gazdasági és Iparbank.«

Az elmúlt évben is igen szép eredménye volt a szolid, szakavatott vezetésnek s a közönség bizalma tolyton fokozódik a pénzintézet iránt.

Vasárnap tartotta meg a jőnevű pénzintézet évi közgyűlését, *Széchenyi* Jenő kancnok elnöklete alatt.

Jelen voltak: Beöthy László, Rádl Ödön, Sipos Orbán, Kunz Gusztáv, Ullmann Izidor, Ternyei Antal, Cziffra Gerő, Géczy Lajos, Glatz Antal, Feldmann Izidor, Berger Jenő, Erber Imre, Weintraub Mór, Mayr Sándor, Széles Lajos, Wallerstein Dániel, dr. Várady Zsigmond, Lakatos János, Bernfeld Jakab, dr. Gerő Sándor, Andriška Károly, Sürger, Bertalan, Mitteller Ede, Bleyer Andor, Keller József, Mihelfi Pál, Vajda József, dr. Adorján Ármán, Balogh Döme, Pekánovits Imre, Welsz Mór, Gábel Jakab, dr. Mihelfi Lajos, Steiner Benjámin, Jancsó Dezső, Máték Lajos, Rosenfeld Márton, Mezey Mihály.

Széchenyi Jenő igazgatósági elnök szép szavakban üdvözölte a megjelenteket s konstata, hogy a közgyűlés határozatképes, amennyiben megjelent 37 részvényes, 347 szavazattal.

A jegyzőkönyv vezetésére dr. *Váradi* Zsigmond intézeti ügyész kérte fel; a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig *Glatz* Antalt és *Száhländer* Károlyt.

Ternyei Antal vezérigazgató felolvasta az igazgatóság jelentését, melyből közöljük a következőket:

Midőn nyolczadik rendes közgyűlésünk alkalmából a lefolyt üzletévre terjedő tevékenységünkről s annak eredményéről beszámolunk, első sorban rá kell utalnunk arra, hogy a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok és az értékpiazz pangása, nemkülönben a közgazdasági élet minden ágára nyomasztólag ható bizonytalan belpolitikai viszonyok a lefolyt év üzletmenetét károsan befolyásolták.

Ha zárszámadásunk mindazonáltal kedvező, sőt a múlt évinél valamivel kedvezőbb eredményt tüntet fel, ez azon gondosságnak tulajdonítható, melylyel rendes üzletünket fokozatosan fejleszteni és forgalmunkat a rendelkezésünkre álló eszközökkel emelni iparkodtunk.

Örömmel jelenthetjük, hogy betét-állományunk az elmúlt évben is emelkedett és hogy a leszámítolási üzletben jelentéktelen leírásokat kellett eszközölnünk, dacára annak, hogy ezen leírásoknál mindenkor nagy rigorozitással járunk el, mit különben legjobban bizonyít azon körülmény, hogy minden évben megtérül ily leírt követelések egy része; így ez elmúlt évben circa 70 frt folyt be korábban leírt követeléseink fejében.

A különféle leírások után fennmaradó tiszta nyereség tesz 34.535 frt 97 kr. Hozzáadva a múlt évi nyereség áthozatát 1,967 frt 27 kr.

Maradt a t. közgyűlés rendelkezésére	36.503 frt 24 kr.
E nyereség felosztására nézve indítványozzuk, hogy ebből osztalékra fordítsassék	13.500 frt — kr.
és pedig akként, hogy a múlt évi évi 8. számú szelvény a közgyűlést követő nap tól kezdve 9 frtjával váltassék be.	
A rendes tartalékalap gyarapítására fordítsassék	12.000 frt — kr.
miáltal ezen alap 84.000 frtra emelkedik.	
Nyugdíjalapra	2.600 frt — kr.
miáltal ez 11.000 forintra kikerekítettik.	
Az igazgatóság jutalékára fordítsassék	3.453 frt 60 kr.
A felügyelő-bizottsági elnök tiszteletdíjára	350 frt — kr.
A felügyelő-bizottsági tagok tiszteletdíjára	1.000 frt — kr.
A vezérigazgató jutalékára	1.036 frt 08 kr.
Tisztviselők jutalmazására	650 frt — kr.
Az igazgatóság által meghatározandó jótékonyczélokra	300 frt — kr.
Összesen	34.889 frt 68 kr.
A fennmaradó	1.613 frt 56 kr.

pedig új számlára vitessék át.

Megjegyezni kívánjuk még, hogy részvényeink múlt évi szelvényei Budapesten a Magyar ipar- és kereskedelmi banknál is jutalékmentesen fognak beváltani.

Kérjük ezek után a tisztelt közgyűlést, hogy a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után az előterjesztett mérleget és nyereség- és veszteség számlát jóváhagyni és az 1898. évre ugy nekünk, mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni méltóztassék.

A felügyelő-bizottság megbízatása a mai napon lejárván, kérjük, hogy az eddigi számban egy évre újból megválasszani, annak tiszteletdíját a folyó évre megállapítani és a napirendre kitűzött egyéb választásokat megejteni szíveskedjék.

A felügyelő-bizottság jelentése szerint az összes könyvek és számadások rendben találtak.

Ugy a jelentést, mint a mérleget egyhangulag elfogadták s az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadták.

A választások egyhangulag történtek.

A felügyelő-bizottságba újból bevalasztották: Cziffra Gerő, Deutsch K. J., Géczy Lajos, Mezey Mihály és ifj. Rimler Károly.

A kilencz igazgató-tanácsos szintén a régiekből került ki.

Glatz Antal szép beszédben köszönetet és bizalmat szavazott az igazgatóságnak és a tisztviselőknek.

Gábel Jakab lendületes szavakban méltatta az igazgató elnök érdemeit s indítványára *Széchenyi* Jenő kancnok, elnök-igazgatónak köszönetet szavaztak.

Ezzel véget ért a közgyűlés.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, február 13.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra — — — — —	9.69
Új tengeri — — — — —	4.76
Rozs őszre — — — — —	7.90
Zab őszre — — — — —	5.80
Tengeri augusztusra — — — — —	—
Buza októberre — — — — —	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, február 13.

Az irányzat gyenge

Oszták hitel — — — — —	365.10
Magyar hitel — — — — —	398.50
Allamvasut — — — — —	364.—
Rimamurányi — — — — —	307.—
Magyar jelzálog — — — — —	249.—
Salgótarjáni — — — — —	636.—
Wagon-kölcsön — — — — —	623.—
Villamos vasut — — — — —	225.—
Magyar leszámítoló — — — — —	353.25
Iparbank — — — — —	104.25
Budapest közuti — — — — —	404.50
Kereskedelmi — — — — —	1011.50
Déli vasut — — — — —	78.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. február 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	119.50
Magyar koronajárdék	— — — — —	97.85
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	121.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 3 1/2%	— — — — —	101.—
Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	96.—
Italmérési jog megváltási kötvény	— — — — —	100.75
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	96.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	161.75
Tiszabábalyosi és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	139.50
Osztrák járdék papírban	— — — — —	101.25
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	101.10
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	120.—
Osztrák korona járdék	— — — — —	102.—
Osztrák magyar bankrészvény	— — — — —	914.—
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	367.75
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — — —	392.40
Osztrák-magyar államvasúti részvény	— — — — —	359.70
20 frankos arany (Napoleond'or)	— — — — —	362.75
Németbirodalmi márka	— — — — —	58.90
London vista	— — — — —	120.—
Párisi vista	— — — — —	47.82
20 márkás arany	— — — — —	11.79

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Supka G.

Fűszerkereskedő, a „Szent Jánoshoz”.
Nagyvárad, Bémer-tét, Gram-ház, Kis-hídő.Az érdeklődőknek figyelmébe ajánlja,
hogy Kolozsvár vidékéről nagyobb menyiségű

jég eladásra

kapott megbízást, melynek ára a nagyvárad vasúti főállomásnál vagononként á 10 ezer kiló 42 ft.

Megrendeléseket vagononként 10 ft előleg lefizetése mellett egyelőre *csak f. hó 15-ig fogad el.*

Bőjti idény.

A m. t. közönség szíves értésére van szerencsém hozni, hogy a küszöbön álló *nagy bőjtre* fűszer- és csemege-üzletemet dusan felszereltem egészen *friss* alkalmi czikkekkal, u. m:

Francia- és olasz szardínia,

Angolna,

Pisztráng olajban,

Filet-hering,

Bismark-hering,

Hollandi-hering,

Süllő aspic-ban,

Oroszhal.

Halikra (Caviar), Rák-conserv.

Áztatott töke-hal (Stockfisch.)

Sajtok: emmentáli, groyi, gorgonzola, eidami, trappista, strachino, limburgi, romadour, lindenhofi, hagenbergi, francia camembert, rocheforte, imperial, kárpáti (Salamonsajt), székelyturó, szepességi kárpáti turó.

Naponta friss író- és teavaj.

Áldás-utczai Tejesarnokomban mindenkor kapható friss tej és tejtermékek.

Kitűnő minőségű hidegen ütött lenmagolaj.

Nizzai legfinomabb tábla olaj. — Legfinomabb déli gyümölcsök. — Különféle befőttek. — Barack, málna és szilva-lekvár. — Aszalt zöld bab, borsó, olasz-káposzta, spinat, leves-zöldség. — Naponta friss udvari sütemény, töltött lepény (Waffli), Carlsbadi ostya.

Szíves megrendeléseket kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

Kádár János.

Még

sohasem

létezett!

100.000

koronát

lehet az Újságíró-sorsjegyek utolsó húzásánál, mely már jövő héten kedden febr. 21-én fog okvetlenül megtartatni, egy koronával nyerni.

Főnyeremény 100.000 korona, 10.000 kor. stb. stb.

Egy sorsjegy ára

egy korona.

Sorsjegyek kaphatók: az összes bankokban, váltóházakban, dohánytőzsdékben, Dióssy Ödön főelárusítónál és ezen lap kiadóhivatalában.